Guia de compostatge domèstic

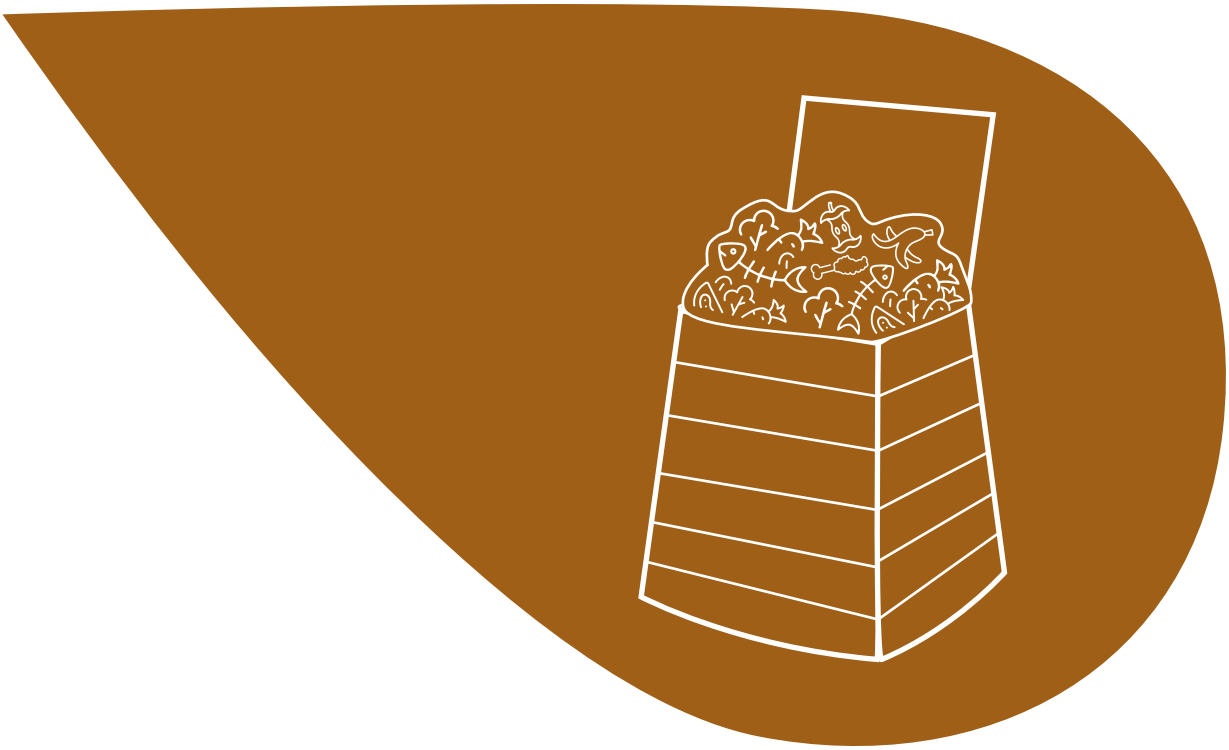

amb tu, Montbui recicla!

Ajuntament de Santa Margarida de Montbui

Finançat per la Unió Europea NextGenerationEU
Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia
Agència de Residus de Catalunya
Next Generation Catalunya
Generalitat de Catalunya

El procés de compostatge no és cap novetat, de fet, es desenvolupa contínuament a la natura mitjançant la descomposició de la matèria orgànica d'origen vegetal i animal.

Aquest procés de descomposició esdevé en unes condicions climàtiques concretes i amb el poder dels organismes i microorganismes existents.

Un exemple que segurament hem pogut observar el trobem als boscos, horts o jardins, quan veiem escarabats, cucs de terra, formigues o altres petits animals alimentant-se de la matèria orgànica caiguda a terra. Aquest procés s'activa quan el terra està humit i el sol o el vent aporten un ambient concret.

Per poder reproduir-ho a casa i obtenir el nostre compost, necessitem conèixer aquest procés i seguir unes indicacions mínimes per imitar a la natura.

En aquesta guia s'inclou la informació per entendre en detall aquest procés i posar-lo en pràctica per millorar la fertilitat i l'estructura del sòl del nostre entorn.

ÍNDEX

La matèria orgànica és la clau	2
Què vol dir compostar?	4
Escales de compostatge	4
Què podem compostar?	6
Com funciona el procés?	8
Comencem!	10
La fauna del compostador	11
Eines principals i secundàries	11
Obtenció i ús del compost	12
Principals problemes i solucions	13
Més informació	14

Coordinació i continguts: Ajuntament de Santa Margarida de Montbui i ENTORNa3
Disseny i maquetació: ENTORNa3
1a edició: Febrer 2026

La matèria orgànica és la clau

Les normatives de residus obliguen a redissenyar la gestió de residus i recursos per reduir l'impacte sobre el medi ambient. Per aconseguir-ho, cal reduir la quantitat de residus que es generen i millorar la seva recollida selectiva i reciclatge.

Aquesta seria la bossa tipus* dels residus que es generen al municipi.

Del total de residus municipals generats, la fracció orgànica és la més abundant i a més, la que té el procés de reciclatge menys complex.

* Font: Estudi de composició de la bossa tipus de residus municipals a Catalunya. PRECAT20. Resultats per municipis de tipologia Urbà Actiu.

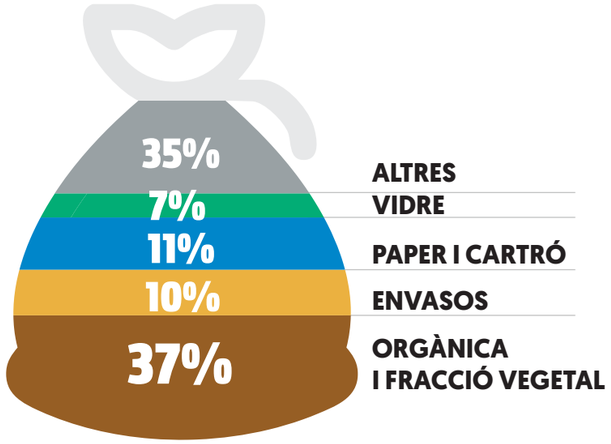

Resultats mostrats en percentatge sobre pes total

Durant l'any 2024 es van generar 4.000 tones de residus a Santa Margarida de Montbui, el que equival al voltant d'1 kg per persona i dia.

D'aquest quilogram, uns 370 grams corresponen a matèria orgànica i fracció vegetal.

Si es té en compte que de mitjana al 2024 cada habitant de Montbui va separar 57 grams de matèria orgànica al dia, es pot veure que hi ha molt marge de millora.

Recollida selectiva 2024

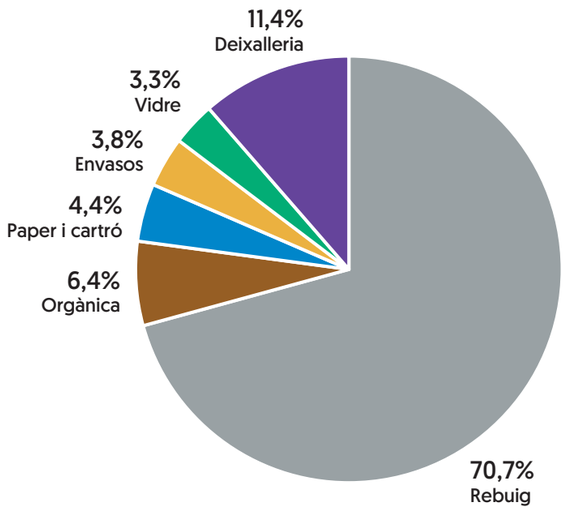

Els camins que pot fer l'orgànica

Si va a compostatge o al contenidor d'orgànica

El **compostatge domèstic** és una eina amb gran valor ambiental. La gestió en el mateix lloc on es genera redueix la quantitat d'orgànica que cal transportar.

Quan es fa ús dels **contenidors** instal·lats a la via pública, cal disposar de vehicles que recullin i transportin els residus a **plantes de compostatge** industrial.

És obligatori que s'utilitzin bosses compostables i no es barregi amb altres residus que no són biodegradables.

Si va al contenidor de rebuig

Quan la matèria orgànica i altres materials reciclables es llencen al contenidor de rebuig, s'encareix el cost de tractament dels residus alhora que es generen impactes ambientals com ara l'increment en l'emissió de gasos d'efecte hivernacle.

Es provoca així un procés lineal en el qual es dificulta la recuperació de matèries primeres per a la seva transformació en nous productes.

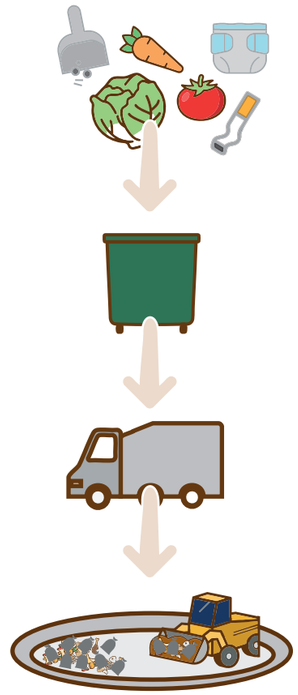

Què vol dir compostar?

El compostatge es defineix com un procés controlat de transformació biològica aeròbica* i termòfila** de materials orgànics biodegradables que resulta en adob orgànic o compost.

El compostatge domèstic o comunitari és la forma més fàcil de reciclar en origen, ja que redueix la quantitat de residus que cal recollir, transportar i gestionar en instal·lacions de tractament.

*: Necessita oxigen
**: Necessita temperatura

Beneficis

El compost aporta molts beneficis:

- Dona estructura al sòl, facilitant l'intercanvi de gasos i la retenció de la humitat.
- És un producte natural i lliure de patògens que en molts casos actua com a bactericida i fungicida.
- Representa un estalvi econòmic, ja que evita la compra de fertilitzants comercials i aprofita materials que d'altra manera acabarien sent residus.

De cada 100 kg de matèria orgànica aportada es podran obtenir uns 10 kg de compost madur garbellat.

Escales de compostatge

Domèstic

Les restes orgàniques generades es transformen i s'aprofiten en el mateix lloc d'origen, tancant el cicle de la matèria orgànica a la mateixa llar.
Els propis usuaris fan les aportacions i tenen els coneixements per gestionar-lo.

Comunitari

Els propis usuaris fan les aportacions als compostadors, com si fossin contenidors però **sense bossa**.
Hi ha personal format per fer les tasques de manteniment i informació.
Els usuaris poden aprofitar el compost un cop finalitzat el procés.

Industrial

La matèria orgànica recollida als contenidors marrons es transporta a la planta de compostatge comarcal de Jorba.
L'ús habitual de bosses de plàstic i la presència de residus d'altres fraccions als contenidors pot empitjorar la qualitat del compost obtingut.

Què podem compostar?

Per defecte, es poden compostar totes aquelles restes orgàniques que provinguin d'una planta o un animal, però cal tenir en compte algunes consideracions i que cadascuna ens aportarà diferents nutrients o característiques al compost final.

Tot seguit trobaràs informació més detallada:

Matèria humida		Restes de fruita i verdura Pa sec i restes de menjar cuinat Marro del cafè i restes d'infusions	Tot i que es pot fer compostatge només amb restes de jardí, és molt recomanable afegir matèria orgànica fresca de la cuina, que per la seva alta humitat aportarà aigua al compostador.
		Fulles verdes Gespa i altres herbàcies Restes de l'hort	Cal aportar les restes vegetals verdes en petites quantitats i barrejar-les amb la resta de materials secs segons les proporcions indicades. Es poden deixar reposar les restes acabades de tallar en una pila fora del compostador per reduir la seva humitat. Les restes de l'hort de mida més gran, cal tallar-les a una mida màxima de 10 centímetres.
Matèria seca i estructurant		Closques de fruita seca, ou i marisc Pinyols de la fruita Ossos i espines Taps de suro, escuradents i llumins Tovallons i paper de cuina sense tinta	Són materials durs que es poden recircular durant molts cicles de compostatge. Si es garbella el compost madur, ens quedaran aquestes restes que es poden tornar a aportar al compostador com a material estructurant.
		Flors seques Rams pansits i fulles seques Serradures de fusta natural Restes de poda i branques triturades	Les restes vegetals llenyoses com ara les branques, cal tallar-les o triturar-les perquè tinguin una mida de fins a uns 6 centímetres. Si són més grans entorpiran les tasques de manteniment.
Composta amb moderació		Restes de carn, peix i marisc Herbes no desitjades a l'hort Pinassa Cendres de fusta natural Envasos i bosses compostables	Les restes de carn i peix és millor que no s'aportin des de l'inici si mai s'ha fet compostatge. Si les condicions del procés no són les adequades, les restes no es compostaran amb suficient rapidesa i poden fer de reclam a animals. Una quantitat gran de pinassa pot acidificar en excés la pila de compost, mentre que la cendra tindrà l'efecte contrari.
No compostis		Fruita i plantes malaltes Excrements d'animals i sorra de gat Residus inorgànics i no biodegradables o que continguin elements tòxics	Les restes de plantes malaltes i els excrements d'animals poden incorporar plagues i patògens a la pila. Si no s'assoleixen temperatures d'higienització, la pila no s'esterilitza i es podrien propagar plagues i patògens als cultius on es faci l'aportació del compost.

Com funciona el procés?

Hi ha 4 elements clau que s'han de tenir en compte a l'hora de fer compostatge.

Equilibri

Cal disposar una proporció dels materials aportats, equilibrant la quantitat de matèria humida (restes de la cuina) i matèria seca i estructurant (triturat vegetal, closques, pinyols, etc.).

Les proporcions ideals son:

Aporta:
- Nitrogen
- Humitat
- Es descompon amb facilitat

1 o 2 parts de matèria humida

1 part de matèria seca i estructurant

Aporta:
- Carboni
- Incrementa la porositat
- Absorbeix excessos d'humitat

Si no es disposa de restes llenyoses de mida petita o de trituradora per poder obtenir estructurant, es podrà recollir al punt habilitat de la deixalleria municipal.

Humitat

Els microorganismes que intervenen en el procés requereixen una humitat d'entre el 45 i 55%. Disposar d'una quantitat correcta de matèria humida permetrà mantenir aquesta proporció.

Si la pila s'asseca, s'aturarà el procés per falta d'activitat.
Si la humitat és excessiva, es podrien generar males olors.

Aire

És imprescindible assegurar una correcta circulació d'aire a l'interior de la pila de matèria orgànica. Per fer-ho, cal aportar material estructurant i realitzar un correcte manteniment del compostador. La presència d'oxigen (15-21%) ens assegura la presència de microorganismes aeròbics i evita la generació de males olors.

Temperatura

El procés de descomposició de la matèria orgànica allibera energia en forma de calor. Si es produeix un increment de temperatura a la pila, vol dir que la matèria s'està descomponent.

Als compostadors domèstics, la temperatura assoleix valors màxims al voltant dels 45ºC. Es podrà mesurar amb el termòmetre o bé s'apreciarà a partir de les gotetes de condensació que es formen a sota de la tapa quan la temperatura ambient és més baixa que a l'interior del compostador.

Què passa dins el compostador?

Tot i que en volums petits s'aprecia menys, el procés de compostatge seguirà una corba de temperatura similar al gràfic.

La matèria orgànica s'anirà degradant, enfosquint i esmicolant, cosa que causarà una disminució del volum de la pila de compostatge.

Aquestes fases i els temps previstos seran variables en funció de les aportacions, les condicions climàtiques i de les tasques de manteniment.

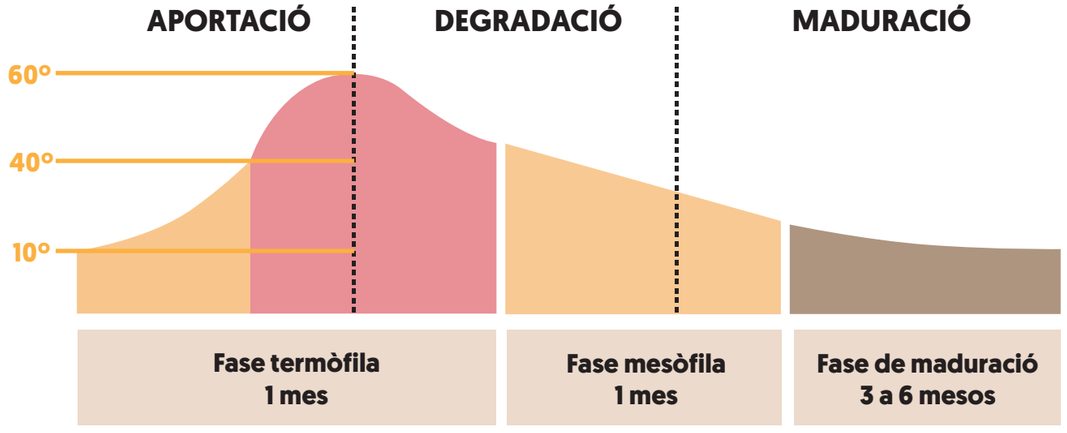

Comencem!

La correcta participació en el compostatge domèstic és molt important, ja que assegura el bon funcionament del procés biològic i l'èxit del resultat final: el compost. Una gestió adequada dels residus orgànics per part de la llar és clau per obtenir un compost de qualitat.

Per fer un bon compostatge domèstic a casa, segueix aquests passos:

1. Munta el compostador en un lloc sense paviment i en **contacte amb el terra**. Idealment al peu d'un arbre caducifoli o a una ubicació **on no li toqui el sol tot el dia**. Es necessita un espai de poc més d'un metre quadrat.

2. Crea una primera capa amb **matèria seca o estructurant** d'uns 10 centímetres.

3. Aporta les restes de **matèria humida** de la cuina (sense bossa) i del jardí, i barreja-les amb un **volum similar de matèria seca i estructurant**.

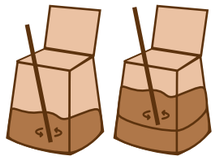

4. Remena la pila. Mentre el volum de la matèria estigui **per sota la meitat** del compostador, **remou tot** el contingut. Quan el volum es trobi **per sobre la meitat** del compostador, és recomanable **no barrejar la capa superior amb la inferior.**

5. Si passen molts dies sense fer aportacions, **rega amb aigua de pluja o no clorada**. Remena per tal que l'aigua arribi a tota la pila.

La fauna del compostador

Durant el compostatge es busca aconseguir un ecosistema de microorganismes i insectes divers, per tal de millorar les condicions de descomposició.

A mesura que vagi avançant el procés de compostatge, anirà apareixent una varietat més gran d'aquests organismes. No és preocupant si apareixen alguns animals dins del compostador, de fet, és beneficiós.

Alguns exemples de fauna associada al compostatge podria ser:

- **Descomponedors terciaris**:
  aquests organismes s'alimenten dels secundaris.
  Formigues, escarabats, centpeus i tisoretes.

- **Descomponedors secundaris**:
  són aquells que s'alimenten dels de nivell primari.
  Nematodes, col·lèmbols i àcars.

- **Descomponedors primaris**:
  són els organismes descomponedors de la matèria orgànica.
  Microorganismes com bacteris i fongs.
  Cucs de terra, porquets de Sant Antoni i milpeus.

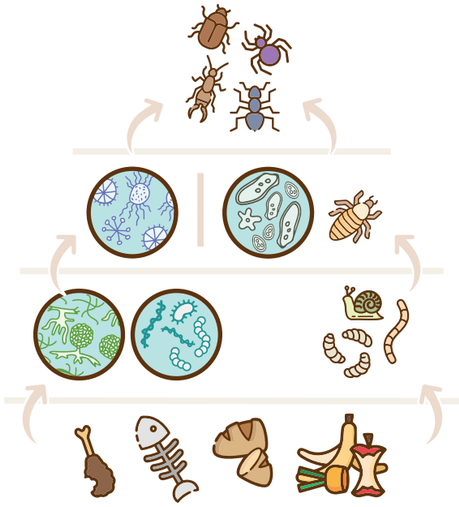

Eines principals i secundàries

Amb les eines facilitades des de l'Ajuntament és suficient per iniciar-se en el compostatge.

Cubell marró 10 litres

Compostador

Garbell

Airejador

Termòmetre

Tanmateix, es poden utilitzar altres eines complementàries que ajudaran durant les tasques de manteniment.

Cultivador (per airejar i extreure el compost)

Guants de jardineria

Regadora

Pala (per extreure el compost)

Cabàs o galleda

Tisores

Obtenció i ús del compost

Temps

Un cop iniciat el compostatge, es podrà fer la primera recollida de compost al voltant dels sis mesos, tot i que pot durar fins a un any segons les condicions, l'ambient i el ritme de les aportacions. Aquest període de temps pot escurçar-se durant els següents cicles.

Observar i olorar

Sabrem que el compost és madur quan:

- Fa olor a terra de bosc.
- És de color fosc (pot variar segons el material utilitzat).
- Té textura de terra vegetal.
- No es veuen restes de matèria orgànica fresca.
- Està a temperatura ambient.

Extracció

Cal obrir la porta inferior del davant del compostador i extraure el compost amb l'ajuda d'una eina adequada.
Es pot utilitzar el compost directament o garbellar-lo per a utilitzar només les partícules més fines. El material estructurant sense descompondre es pot utilitzar com a encoixinat vegetal o tornar a aportar com a estructurant al compostador.

Aplicació

Cal assegurar-se que el compost està completament madur, ja que sinó podria donar lloc a problemes de germinació o males olors.

- Noves plantacions: entre 1 i 3 kg/m² segons la tipologia de la planta.
- Fertilitzant: capa de 2 cm a la base de l'arbre, arbust o planta.
- Transplantaments: 1 part de compost per 3 de terra.
  1 kg de compost equival aproximadament a 2 litres, de manera que s'hauria de barrejar amb uns 6 litres de terra.

Emmagatzematge

Si queda excedent de compost, és millor guardar-lo en un recipient transpirable i resguardat de les inclemències del temps.

Principals problemes i solucions

La majoria dels problemes se solucionen mantenint l'equilibri entre humitat i ventilació. És un procés molt intuïtiu.

Si el procés s'atura, es poden utilitzar aquests productes com a reactivadors naturals:

- Restes orgàniques humides (gespa humida, restes de fruita, etc.).
- Regar amb aigua de pluja no clorada.
- Brou d'ortigues.
- Iogurt caducat diluït en aigua tèbia.

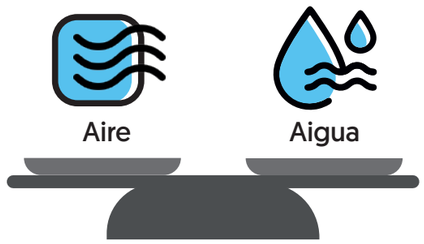

Tot i així, si apareixen problemes, aquestes són les principals actuacions que cal fer per solucionar-los:

Indicador	Possibles causes	Solucions
La pila no es composta o no puja de temperatura	S'ha assecat el material	Afegir aigua i remenar. Si no funciona afegir una proporció més gran de matèria humida i remenar. Puntualment es pot utilitzar un dels reactivadors naturals.
	Excés de matèria seca o estructurant	
La pila fa pudor o està molt compacta	Pila amb excés d'humitat	Remenar més sovint i a més profunditat. Si no funciona, afegir material estructurant (preferiblement llenyós) i remenar.
	Excés de matèria humida	
Apareixen larves o mosques.	Hi ha restes fresques en superfície.	Barrejar les últimes aportacions i cobrir amb una capa fina de materials secs.

Altres fonts d'informació

Web "El compost".
Agència de Residus de Catalunya.

Vídeos "El cicle de la matèria orgànica".
Agència de Residus de Catalunya.

Per consultar a on es poden llençar altres residus o materials:
www.residuonvas.cat

PUNT D'INFORMACIÓ
Amb tu, Montbui Recicla

Nucli Urbà
Edifici Mont-Àgora,
al Passeig de Catalunya.

Horari d'atenció
Dilluns de 10.00 a 13.00 h
Dijous de 10.00 a 13.00 h i de 16.00 a 19.00 h
Dissabtes (alterns) de 10.00 a 13.00 h

Nucli Antic
Centre de Serveis Municipals
del Nucli Antic, al carrer Anselm Clavé, 3.

Horari d'atenció
Dimecres de 16.00 a 19.00 h

617 592 490 reciclamontbui.cat montbui.mediambient@montbui.cat